

MIA

maatschappelijke impact afwegen

Rijksoverheid

VERWEY Instituut
JONKER

Maarten Kwakernaak
Anneke Brock

Maatschappelijke Impact Afwegen

een stappenplan
voor een snelle weging
van beleidsimpact
op maatschappelijke stabiliteit

Waarom de MIA?

1. Maatschappelijke stabiliteit volop in de aandacht
2. Maar: vaak vergeten in beleid dat het niet direct raakt
3. **Bewustwording** door dialoog is eerste stap naar verbetering

Initiatief (2018): Ministeries van J&V / SZW
Herboren (2022): Ministerie van BZK
(Democratie en Bestuur)

Wanneer de MIA?

Bij vermoeden van impact
op maatschappelijke
verhoudingen bij een
concrete beleidskeuze

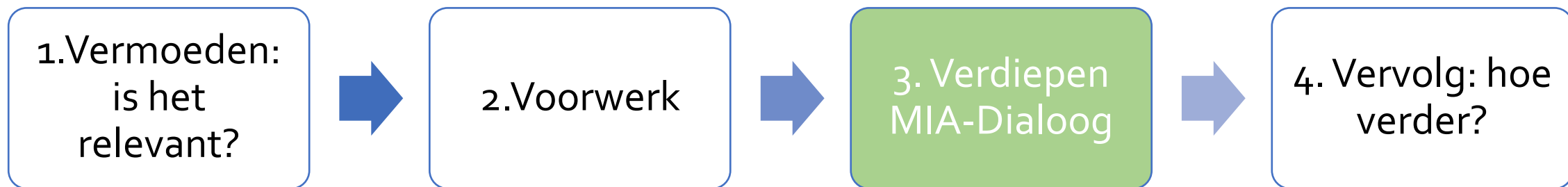
Wanneer de MIA?

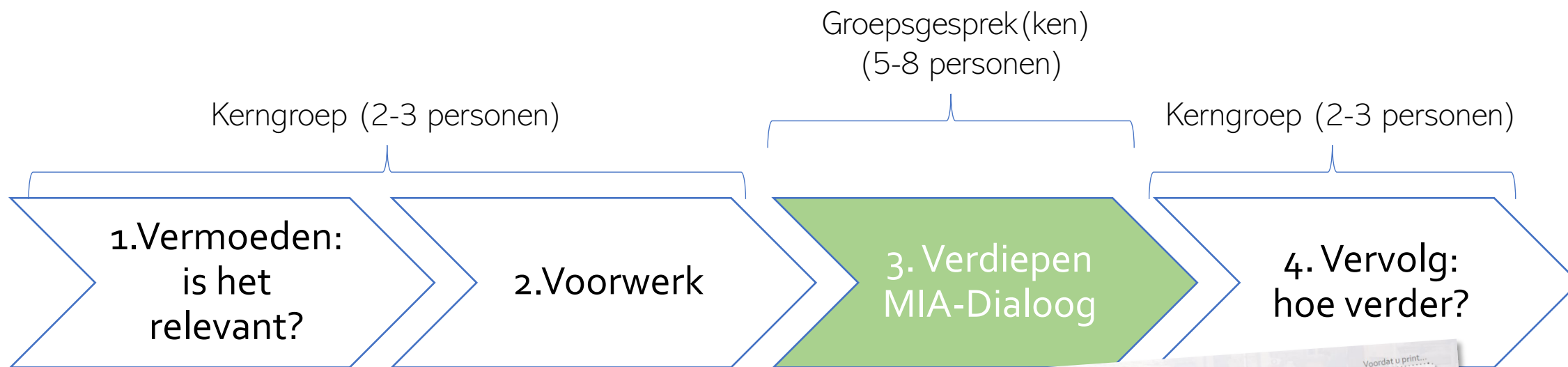
- Instrument voor **anticiperen op impact** op maatschappelijk stabiliteit.

Hoe werkt het?

- Een praktisch stappenplan
- 6 eenvoudige tools, die helpen 'het goede gesprek' te voeren
- Vermoeden, voorwerk, verdiepen, vervolg.

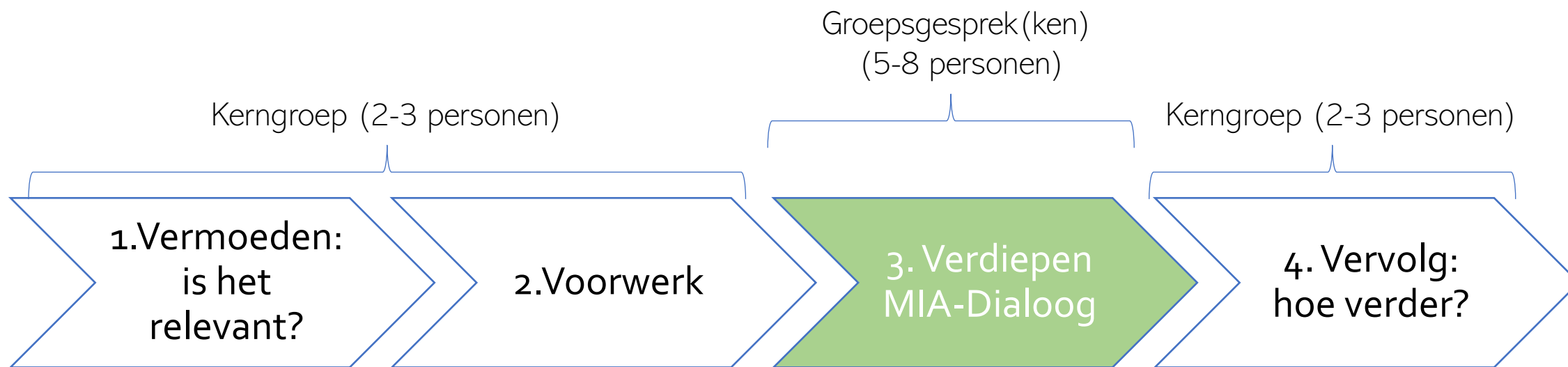
Wat levert het op?

- Een **inhoudelijk gesprek** over de mogelijke impact op maatschappelijke verhoudingen.
- Een '**score**' voor impact op maatschappelijke stabiliteit
- Geeft enige **richting** aan vervolgstappen

Wat levert het op?

- Er **vroeg** bij zijn
verwachte impact in beeld voor implementatie
- Basis voor **adaptatie/mitigatie** van impact:
*'tegengifbeleid' naast nieuw beleid, compenseren/
aanpassen beleid*
- **Dialogoog** kan al leiden tot meer inzicht
perspectieven en wederzijds begrip

Vermoeden

1. Bepalen of er een **risico of kans** ligt op het gebied van maatschappelijke stabiliteit
2. Bepalen relevante domeinen

Tools: MIA-Scan en Domeinverkenner

MIA-scan: *is het relevant?*

Tool 1: MIA-Scan

Deze scan kan als individueel gebruikt worden, of als input voor een voorbereidend gesprek. De tool geeft geen antwoorden; het heeft als doel het denkproces rondom maatschappelijke impact op gang te brengen.

Step 1: overdenk de volgende onderliggende vragen:

- Kan de beleidsaanpak leiden tot meer of minder sociale cohesie, gelijke kansen en/of eenzaamheid?
☐ Ja
☐ Nee
- Kan de beleidsaanpak de relatie tussen overheid en burger beïnvloeden?
☐ Ja
☐ Nee
- Kan de beleidsaanpak leiden tot het versterken of verzwakken van verschillen tussen groepen burgers?
☐ Ja
☐ Nee
- Is er rekening gehouden met diversiteiten? (kan iedereen omgaan met de gevolgen van de beleidsaanpak?)
☐ Ja
☐ Nee

Step 2: op welke groepen heeft de beleidsaanpak betrekking?

- ☐ Mannen of vrouwen (gender)
- ☐ Verscheidensoortige leeftijdsgroepen (de jongeren, starters of ouderen)
- ☐ Verscheidensoortige groepen inkomensgroepen (socio-economische status)
- ☐ Werkenden of niet-werkenden
- ☐ Mensen met of zonder gezinsachtergrond
- ☐ Mensen met of zonder arbeidsachtergrond
- ☐ Werkenden in verschillende arbeidssectoren
- ☐ Werkenden in verschillende regio's
- ☐ Mensen met of zonder migratieachtergrond
- ☐ Individueel
- ☐ Individueel met...

op welke domeinen heeft het betrekking?

Gelijkheid

Veiligheid

Sociaal contact

Leefomgeving

Vertrouwen

Tool 2: Domeinverkenner

De domeinen van maatschappelijke impact kunnen benaderd worden vanuit een aantal wegingsfactoren. Met onderstaand schema maakt u een selectie van de relevante wegingsfactoren. Dit biedt de basis om een greepke te voeren over maatschappelijke impact vanuit een breed perspectief.

Stap 1: selecteer de hoofd domeinen die mogelijk relevant zijn voor de beleidskeuze.

Gezelligheid	Veiligheid	Sociaal contact	Leefomgeving	Vertrouwen
Is er een kans dat de beleidskeuze de gezelligheid van de verschillende groepen in de samenleving bevordert?	Is er een kans dat de beleidskeuze de veiligheid van verschillende groepen burgers bevordert?	Is er een kans dat de beleidskeuze sociale relaties van burgers steunt?	Is er een kans dat de beleidskeuze invloed heeft op de kwaliteit van binding met de leefomgeving?	Is er een kans dat de beleidskeuze invloed heeft op het vertrouwen in of betrokkenheid bij politiek, beleid of gezamenlijke waarden in de maatschappij?
JA	JA	JA	JA	JA

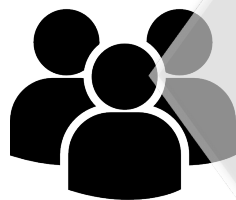
Stap 2: indien 'ja' kruis aan welke van de onderliggende wegingsfactoren relevant zijn voor de beleidskeuze.

☐ Toegankelijkheid publieke voorzieningen ☐ Inkomensverschillen ☐ Sociale mobiliteit	☐ Objectieve veiligheid (elektriciteit) ☐ Subjectieve veiligheid (veiligheidsgevoelens) ☐ Sociale controle	☐ Binding: groepsgedrag context (invulling/vulbaarheid) ☐ Binding: groepen- overlopend contact ☐ Maatschappelijke participatie	☐ Gebiedsidentiteit ☐ Faciliteiten ontmoeting in de samenleving ☐ Fysieke mobiliteit en bereikbaarheid ☐ Gebedelde waarden ☐ Vertrouwen in machtszet en/of publiek ☐ Doelname aan politiek proces
---	---	---	--

→ zie ook de onderliggende kaart (S&P)

Domeinverkenner

op welke domeinen heeft het betrekking?

Gelijkheid

Veiligheid

Sociaal contact

Leefomgeving

Vertrouwen

Tool 2: Domeinverkenner

De domeinen van maatschappelijke impact kunnen benaderd worden vanuit een aantal wegingsfactoren. Met onderstaand schema maakt u een keuze van de relevante wegingsfactoren. Dit biedt de basis om een gesprek te voeren over maatschappelijke impact vanuit een breed perspectief.

Stap 1: selecteer de hoofd domeinen die mogelijk relevant zijn voor de beleidskeuze.

Gelijkheid	Veiligheid	Sociaal contact	Leefomgeving	Vertrouwen
Is er een kans dat de beleidskeuze de gelijkheid tussen verschillende groepen burgers in de samenleving beïnvloedt?	Is er een kans dat de beleidskeuze de veiligheid van verschillende groepen burgers beïnvloedt?	Is er een kans dat de beleidskeuze sociale relaties van burgers raakt?	Is er een kans dat de beleidskeuze invloed heeft op de kwaliteit van binding met de leefomgeving?	Is er een kans dat de beleidskeuze invloed heeft op het vertrouwen in overheidsinstellingen, beleid of gedeelde waarden in de maatschappij?

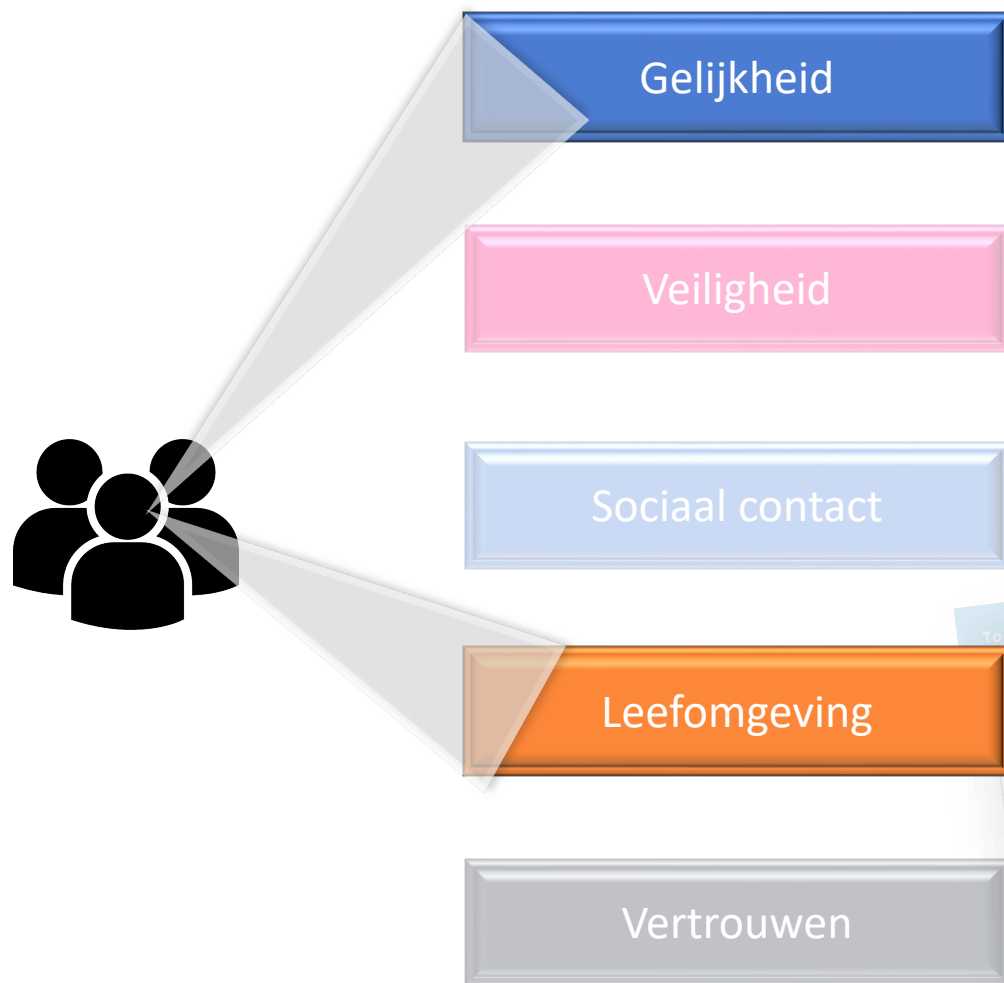
Stap 2: Indien 'ja' kruis een welke van de onderliggende wegingsfactoren relevant zijn voor de beleidskeuze.

☐ Begonnen/lijkt publieke overleggen	☐ Objectieve veiligheid (risicofactoren)	☐ Binding: groepsgeen contact (in/uitgang/afsluiting)	☐ Gebiedsidentiteit	☐ Gedeelde waarden
☐ Inkomensverschillen	☐ Subjectieve veiligheid (veiligheidsgevoel)	☐ Binding: groeps-overstijgend contact	☐ Faciliteiten ontmoeting in de ruimte	☐ Vertrouwen in rechtsstaat en/of politiek
☐ Sociale mobiliteit	☐ Sociale controle	☐ Maatschappelijke participatie	☐ Fysieke mobiliteit en bereikbaarheid	☐ Doelname aan politiek proces

© 2015 Gemeente Rotterdam

Domeinverkenner

op welke domeinen heeft het betrekking?

Tool 2: Domeinverkenner

De invloeden van maatschappelijke impact kunnen benadrukt worden vanuit een aantal wegingfactoren. Met onderstaand schema maakt u een keuze voor de relevante wegingfactoren. Dit biedt de basis om een gepast te vormen voor maatschappelijke impact vanuit een breed perspectief.

1. selecteer de hoofd domeinen die mogelijk relevant zijn voor de beleidskeuze.

Gelijkheid	Veiligheid	Sociaal contact	Leefomgeving	Vertrouwen
Is er een kans dat de beleidskeuze de gelijkheid tussen verschillende groepen in de samenleving beïnvloedt?	Is er een kans dat de beleidskeuze de veiligheid van verschillende groepen burgers beïnvloedt?	Is er een kans dat de beleidskeuze sociaal contact van burgers beïnvloedt?	Is er een kans dat de beleidskeuze invloed heeft op de leefomgeving?	Is er een kans dat de beleidskeuze invloed heeft op het vertrouwen in overheidsinstellingen, het politiek, beleid of governance? Weet u in de maatschappij?

2. Indien 'ja' kiest u een welke van de onderliggende wegingfactoren relevant zijn voor de beleidskeuze.

☐ Begrijpelijkheid publieke maatregelen	☐ Objectieve veiligheid (materiële veiligheid)	☐ Binding: groepen samen (binding/verbinding)	☐ Gebiedsidentiteit	☐ Gedachtevormen
☐ Informeren/onderhouden	☐ Subjectieve veiligheid (beveiligingsgevoel)	☐ Binding: groepen over eigen contact	☐ Gebieden aanpakking in de ruimte	☐ Vertrouwen in overheidsinstellingen
☐ Sociale mobiliteit	☐ Sociale cohesie	☐ Maatschappelijke participatie	☐ Politieke mobiliteit en bereikbaarheid	☐ Elektronische aanpakking

MIA
maatschappelijke impact afwegen

Domeinverkenner

op welke domeinen heeft het betrekking?

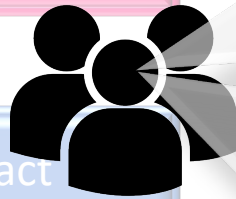
Gelijkheid

Veiligheid

Sociaal contact

Leefomgeving

Vertrouwen

Toegankelijkheid publieke voorzieningen

Inkomensverschillen

Sociale mobiliteit

Gebiedsidentiteit

Faciliteren ontmoeting in de ruimte

Fysieke mobiliteit en bereikbaarheid

Tool 2: Domeinverkenner

De domeinen van maatschappelijke impact kunnen benoemd worden vanuit een aantal wijngedragingen. Het onderstaand schema maakt u een keuze van de relevante wijngedragingen. Dit biedt de basis om een concept te vormen voor maatschappelijke impact vanuit een breed perspectief.

Stap 1: selecteer de hoofdgebieden die mogelijk relevant zijn voor de beleidskeuze.

Gelijkheid	Veiligheid	Sociaal contact	Leefomgeving	Vertrouwen
Is er een kans dat de beleidskeuze de gelijkheid tussen verschillende groepen in de samenleving beïnvloedt?	Is er een kans dat de beleidskeuze de veiligheid van verschillende groepen burgers beïnvloedt?	Is er een kans dat de beleidskeuze de sociale mobiliteit van burgers beïnvloedt?	Is er een kans dat de beleidskeuze de fysieke mobiliteit en bereikbaarheid beïnvloedt?	Is er een kans dat de beleidskeuze de gebiedsidentiteit beïnvloedt?

Stap 2: Indien 'ja' klinkt een welke van de onderliggende wijngedragingen relevant zijn voor de beleidskeuze.

☐ Toegankelijkheid publieke voorzieningen	☐ Objectieve veiligheid (strafrecht)	☐ Binding: groepen samen (bijv. buurt)	☐ Gebiedsidentiteit	☐ Gebiedsidentiteit
☐ Inkomensverschillen	☐ Subjectieve veiligheid (beveiligingsgevoel)	☐ Binding: groepen over eigen contact	☐ Fysieke mobiliteit en bereikbaarheid	☐ Fysieke mobiliteit en bereikbaarheid
☐ Sociale mobiliteit	☐ Sociale mobiliteit	☐ Maatschappelijke participatie	☐ Gebiedsidentiteit	☐ Gebiedsidentiteit

MIA
maatschappelijke impact afwegen

Domeinverkenner

wat zijn belangrijke onderwerpen om te bespreken?

Gelijkheid

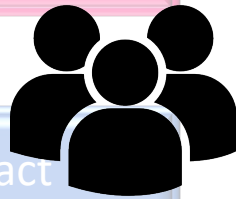
Toegankelijkheid publieke
voorzieningen

Veiligheid

Inkomensverschillen

Sociaal contact

Sociale mobiliteit

Leefomgeving

Gebiedsidentiteit

Vertrouwen

Faciliteren ontmoeting in de
ruimte

Fysieke mobiliteit en
bereikbaarheid

Tool 2: Domeinverkenner

De domeinen van maatschappelijke impact kunnen benoemd worden vanuit een aantal wijngedragingen. Het onderstaand schema maakt u een keuze van de relevante wijngedragingen. Dit biedt de basis om een gesprek te voeren over maatschappelijke impact vanuit een breed perspectief.

Stap 1: selecteer de hoofdgebieden die mogelijk relevant zijn voor de beleidskeuze.

Gelijkheid	Veiligheid	Sociaal contact	Leefomgeving	Vertrouwen
Is er een kans dat de beleidskeuze de gelijkheid tussen verschillende groepen in de samenleving beïnvloedt?	Is er een kans dat de beleidskeuze de veiligheid van verschillende groepen burgers beïnvloedt?	Is er een kans dat de beleidskeuze sociaal contact van burgers beïnvloedt?	Is er een kans dat de beleidskeuze invloed heeft op de leefomgeving met de leefomgeving?	Is er een kans dat de beleidskeuze invloed heeft op het vertrouwen in overheidsinstellingen, het politiek, beleid of geschied? Weet u in de maatschappij?

Stap 2: Indien 'ja' is, selecteer een of meer van de onderliggende wijngedragingen relevant zijn voor de beleidskeuze.

☐ Begrijpelijkheid publieke voorzieningen	☐ Objectieve veiligheid (veiligheid)	☐ Binding: groepen samen (bijv. buurt, club, vereniging)	☐ Gebiedsidentiteit	☐ Gebiedsidentiteit
☐ Inkomensverschillen	☐ Subjectieve veiligheid (veiligheidsgevoel)	☐ Binding: groepen over eigen contact	☐ Gebiedsidentiteit	☐ Gebiedsidentiteit
☐ Sociale mobiliteit	☐ Sociale mobiliteit	☐ Maatschappelijke participatie	☐ Gebiedsidentiteit	☐ Gebiedsidentiteit

MIA
maatschappelijke impact afwegen

Voorbereiden welke vragen bespreken we?

Gelijkheid

Toegankelijkheid publieke
voorzieningen

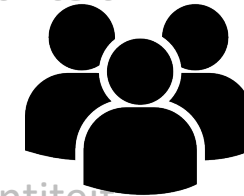

Veiligheid

Inkomensverschillen

Sociale mobiliteit

Sociaal contact

Gebiedsidentiteit

Leefomgeving

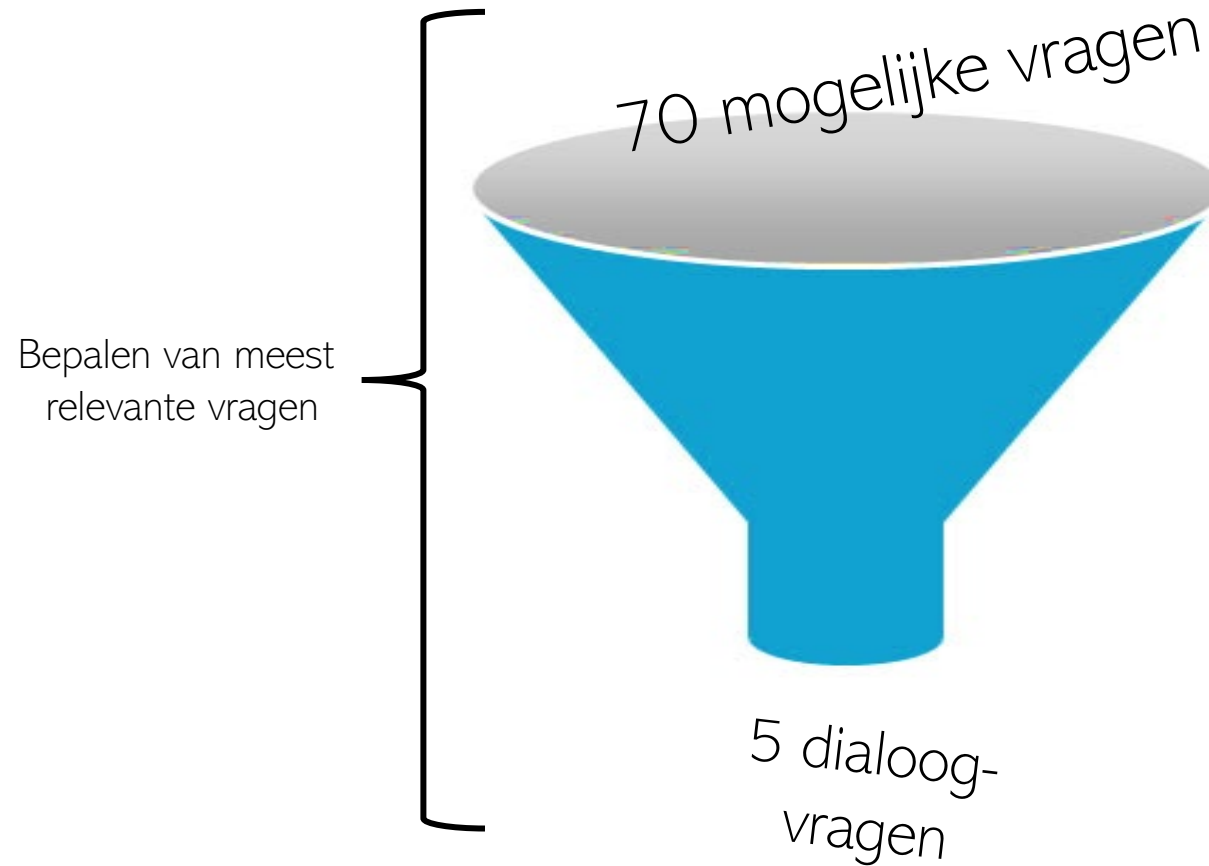
Faciliteren ontmoeting in de
ruimte

Vertrouwen

Fysieke mobiliteit en
bereikbaarheid

Wat hieraan voorafging:

Vorbereiden | werkvorm

- Wie kan een bijdrage leveren?
(intern/extern)
- Kies werkvorm voor dialoog

Verdiepen: MIA- dialoog

- Het 'goede gesprek' over maatschappelijke stabiliteit, onbehagen en sociale cohesie
- Belangrijk: verschillende perspectieven aan tafel
- Centraal staan de eerder geselecteerde hoofdvragen
- MIA op de achtergrond aanwezig

Stap 4: Vervolg

- **MIA-chart:** eindscore bepalen
- **Bepalen van vervolgstappen:** wie moet hier iets mee?
 - Politiek
 - Beleid
 - Beïnvloeden (zachte ingreep)
 - Intervenieren (actief ingrijpen)
 - Aanpassen (helpen men zich aan te laten passen)
 - Compenseren (van benadeelden)
 - Communicatie
 - Verwoording
 - Communicatiestrategieën (campagnes, stakeholder engagement)

Vragen tot nu toe?

In gesprek: de MIA-Dialoog (in het kort)

- Linkerkant van de zaal:
 - Casus vuurwerkverbod
- Rechterkant van de zaal:
 - Casus Opiumwet 13b
- Kies samen een gespreksleider
 - Pak een rol van de stapel
- Gespreksleider leest casus voor
- Ga in gesprek met elkaar vanuit je rol
- Vul aan het eind per persoon een conclusiekaart in

Gespreksleider

- Breng de dialoogvraag in.
- Vraag eventueel door (open vragen)
- Behoud je onafhankelijke rol.
- Zorg dat iedereen aan het woord komt.

Wat was het mooiste inzicht van het gesprek?

Wat zou dit instrument
voor jullie kunnen betekenen?

Interesse in de MIA?

We hebben nog ruimte
voor een praktijk!

Mail ons bij interesse
ABrock@verwey-jonker.nl